

عنوان مقاله:

امکان سنجی اخذ اجرت توسط محسن در فقه امامیه و حقوق موضوعه ایران

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات فقه اسلامی و مبانی حقوق، دوره 17، شماره 47 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

عباس کریمی - استاد دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

امیرعباس عسکری - دانشجوی دکتری حقوق خصوصی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران و مدرس دانشگاه الزهراء(س)

خلاصه مقاله:

انجام عمل با انگیزه احسان یکی از اسباب سقوط ضمان (مسئولیت) در فقه امامیه است. این وجه از قاعده احسان در قوانین موضوعه ایران از جمله ماده ۵۱۰ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ نیز مورد توجه قرار گرفته است. وجه دیگری که برای قاعده احسان می‌توان قائل شد، ایجاد ضمان برای محسن الیه است؛ یعنی هر گاه محسن، عملی را با انگیزه احسان انجام دهد که آن عمل هزینه‌ای برای محسن در برداشت یا در عرف برای عمل محسن اجرت وجود داشت، محسن الیه باید هزینه‌های محسن یا اجرت عمل او را پرداخت نماید. در پذیرش این وجه بین فقهای امامیه اختلاف نظر وجود دارد؛ مشهور دیدگاه مخالف دارند، اما در بین حقوق‌دانان گرایش به پذیرش وجه دوم قاعده احسان بیشتر است و برخی مبنای ماده ۳۰۶ قانون مدنی را قاعده احسان می‌دانند. در این مقاله تلاش شده است تا به این پرسش پاسخ داده شود که آیا می‌توان وجه مثبت ضمان بودن قاعده احسان را پذیرفت یا خیر. جهت پاسخ به این پرسش از روش تحلیلی - توصیفی در بررسی دیدگاه فقها و حقوق‌دانان استفاده شده و از منابع کتابخانه‌ای بهره برداری شده است. نتیجه تحقیق بیانگر این است که با شناسایی شبه عقد ناشی از قاعده احسان می‌توان وجه دوم قاعده احسان را پذیرفت، زیرا محسن بودن مساوی با قصد تبرع و مانعی برای دریافت اجرت نیست. این شبه عقد با تفاسیری که از قاعده احسان و قاعده حرمت عمل مسلمان در این تحقیق ارائه شده است، قابل شناسایی است.

کلمات کلیدی:

قاعده احسان، اجرت محسن، اداره فضولی مال غیر، شبه عقد احسان، حرمت عمل مسلمان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1821896>

